

అమరజీవి పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య

అమరజీవి పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య భారత రాజకీయ చరిత్ర, ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయ చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించదగిన వ్యక్తిత్వంగల మహామనిషి, అధికారం, అడంబరాలతో నిమిత్తంలేని నిరంతర ప్రజాసేవకు ఆయన జీవితం నిలుపుటద్దం. మహాత్మాగాంధీగారు సెలవిచ్చినట్లు 'నా నడకనే నా సందేశం' అను అమూల్య సూత్రాన్ని ఆచరించిన ఆదర్శజీవి.

23 సంవత్సరాల యువకుడిగా ఆనాటి హైద్రాబాద్ సంస్థాన విద్యార్థి నాయకుడిగా నన్నాకర్షించిన త్రిమూర్తులు బద్దం ఎల్లారెడ్డి, రావి నారాయణ రెడ్డి, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యగారు. నా దృష్టిలో బద్దం ఎల్లారెడ్డి ప్రజా సామాన్యం యొక్క అంతరంగాన్ని అట్టే పసిగట్టే శక్తిమంతుడు. రావి నారాయణ రెడ్డి సువిశాల దృక్పథంతో ప్రజలను సమీకరించగలిగే దక్షత గలవాడు. పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని వజ్ర సంకల్పంతో ఆచరించే త్యాగధనుడు. ఆణిముత్యాలలాంటి వీరు, వీరి సహచరులు మరెందరో నిర్మించిన హైద్రాబాద్ సంస్థాన విమోచనోద్యమం, తెలంగాణా రైతాంగ విప్లవోద్యమం ప్రపంచ ప్రజాపుద్యమాల చరిత్రలో చిరస్మరణీయ ఘట్టాలుగా వెలుగొందినవి.

స్వాతంత్ర్యానంతరం సుందరయ్య గారు పార్లమెంటులో ప్రతిపక్ష నాయకులుగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో ప్రతిపక్ష నాయకులుగా అత్యంత ఆసక్తిదాయకం, ఆదర్శప్రాయమైన పాత్రను పోషించారు. పార్లమెంటరీ విద్య అందరికీ సరికొత్తదే అయినా, వారు మాత్రం ఒక నిష్ణాతుడిగా అగుపించేవారు. దాని రహస్యం ఒకేఒకటి. నియమ నిబంధనలను అనుసరించడం వాటిని అన్వయించడం, చర్చానీయాంశాలను కూలంకుషంగా అధ్యయనం చేయడం తిరుగులేని సాక్షాధారాలతో వాదించడం, అధికార పార్టీ నాయకులు, మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు కూడా సుందరయ్యగారి పరిశ్రమను వాదించే పటిమను కొనియాడేవారు. విషయాజ్ఞానం, వాదించే వైధుప్యం, నిరాడంబరత వారి స్వంతం. సూత్రం ఎంతగొప్పదైనా విషయం ఎంత సత్యంతో కూడినదైనా ఆచరించే చాలా సందర్భాలలో వాటిని అన్వయింపు కొరకు పరిస్థితులతో కొంత రాజీపడే అవసరాలేర్పడతాయి. ఇది సుందరయ్య గారికి తెలియనిది కాదు. తాను మాత్రం రాజీలేని పోరాటం చేసేవాడు. రాజీపడేవాడు కాదు. అయినా నవ్వుతూ, రాజీపడిపోవడాన్ని

తిలకించేవారు. ఆయన నాయకత్వ పాత్రకు వన్నె తెచ్చిన అంశాలలో ఇది ముఖ్యం. ఇలాంటి సూత్రబద్ధ, నియమ నిబద్ధత వారికి నిత్యకృత్యం. ఈ తత్వంలో కొంత కఠిన్యం కనబడినా, సిద్ధాంత ప్రాధాన్యతపట్ల సదవగాహన కల్పించడానికి ఎంతగానో ఉపకరించింది.

ఒక చిన్న ఉదంతం వారిని చలింపజేసింది. 1982లో నటసార్యభౌముడు ఎన్.టి.ఆర్. రాజకీయరంగ ప్రవేశం చేశాడు. ఆనాటి రాజకీయ రంగంలో శూన్యం ఏర్పడియున్నది. అయిదు సం॥ల కాలంలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు పరిపాలించి ప్రజా వ్యతిరేకతను మూట కట్టుకున్నారు. కాంగ్రెస్ కు రాజకీయ ప్రత్యామ్నాయం లేదు. ఎన్.టి.ఆర్. తన సహజసిద్ధమైన భావోద్వేగం అద్వితీయ జనాకర్షణ బలంతో ఏర్పడిన రాజకీయ శూన్యాన్ని సంపూర్ణంగా పూరించడానికి జనంలోకి దూసుకువచ్చారు. అవతార పురుషుడుగా అలరించిన ఎన్.టి.ఆర్. తమ సమస్యలు ఆమూలాగ్రంగా పరిష్కరించగలిగే సమర్థుడని నమ్మిన ప్రజలు ఆయనకు బ్రహ్మరథం పట్టారు. ఒకరోజు వేలాది జన ప్రవాహంతో రథయాత్రలో తెలుగుదేశం పార్టీ ఊరేగింపు శాసనసభ భవనం ముందు నుండి కొనసాగిపోయింది. శాసనసభ సిబ్బంది అత్యంత ఆసక్తితో సభా భవనం పై నుండి కొనసాగుతున్న జైత్రయాత్రను తిలకిస్తున్నారు. ప్రతిపక్ష నాయకులుగా తమ తమ గదుల నుండి బయటకు వచ్చిన గౌ॥ గౌతు లచ్చన్న, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య, నేను సైతం కిటికీల వద్దకు చేరి ఎన్.టి.ఆర్. ఊరేగింపును కండ్లారా చూచాము. సుందరయ్యగారు లచ్చన్నగారిని చూస్తూ ఇలా అన్నారు. “లచ్చన్నా మనం కూడా సుమారు 50 సం॥ల నుండి రాజకీయాలలోనున్నాం కదా! నిన్న కాదు మొన్న రాజకీయరంగ ప్రవేశం చేసిన ఒక సినీ నటుడుకి రాజకీయాలలో ఇంతటి బ్రహ్మరథం పట్టడమేమిటి?” లచ్చన్నగారు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పారు. “అది ఆయన నొసటి వ్రాత. ఎవరికి ఎప్పుడు ఏది జరగాలో అదే జరుగుతుంది.” గతితార్కిక భౌతికవాది సుందరయ్యగార్కి చిరునవ్వు తప్ప ఏమి పాలుపోలేదు. నేనొకడుగు ముందుకు వేసి సుందరయ్యగారిని ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాను. “సుమారు 40 సం॥ల సుదీర్ఘ చరిత్ర గలిగిన కమ్యూనిస్టు వుద్యమం చీలిపోవడం వలననే కదా ఈ రాష్ట్రంలో రాజకీయ శూన్యం ఏర్పడిపోయింది. అందుకే ఒకే ఒక వ్యక్తి తన నటనా చాతుర్యంతో, జనాకర్షణ బలంతో రాజకీయరంగ శూన్యాన్ని పూరించగలుగుతున్నాడు.” “అంతేనంటావా” అంటూ శ్రీ సుందరయ్యగారు తమ గదిలోకి నన్ను తీసుకు వెళ్లారు. కనీసం ఒక గంటసేపు కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతం దాని వ్యూహం, ఎత్తుగడల గురించి వివరించారు. కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్మిక, శ్రమజీవుల పక్షపాతిగా ఏకశిల సాదృశ్యంగా నుండక తప్పదన్నారు. బూర్జువా పార్టీల సహజసిద్ధమైన అధికార, ధనార్జన, పదవీ వ్యామోహపూరితమైన ఆలోచనలకు ఈ పార్టీలో ఏలాటి స్థానం వుండరాదన్నారు. కార్మికవర్గ సాధికారతను సాధించేవరకు చిన్నగా నున్న, ఒంటరిగా నున్న, బలహీనంగా

నున్నామని భయపడనక్కరలేదన్నారు. పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యం మన గమ్యం కారాదన్నారు. ఒక గమనం మాత్రమేనన్నారు. అయినా వామపక్షాల సంఖ్యాబలం రాజకీయాల పరిణామంలో అత్యంత కీలకమైన పాత్రను పోషిస్తుందన్నారు. ఒక 'క్యాటలిటిక్' ఏజెంటుగా తాను పెద్దగా మారకున్నా పరిస్థితులలో మాత్రం గొప్పగా మార్పును సంతరింప చేస్తుందని అత్యంత విశ్వాసంతో చెప్పారు. వారు ప్రదర్శించిన ప్రగాఢ ఆత్మవిశ్వాసం, అకుంఠిత నమ్మకం నన్ను మంత్రముగ్ధుని చేసింది. అయినా వజ్రంలాంటి సుందరయ్యగారి ఆలోచనా సరళిలో ఒకింత మృదుత్వం, పట్టువిడుపులు, హృదయ వైశాల్యం వుంటే మరెంత బాగుండును అనుకుంటూ బయటకు వచ్చాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రథమ శాసనసభ (1957-62)వారు ఉమ్మడి కమ్యూనిస్టు పార్టీకి నాయకులు, రావి నారాయణ రెడ్డి, ఆరుట్ల కమలాదేవిలు ఉప నాయకులు. నేను ఛీఫ్ విప్ గా ఉండి నాయకునికి సన్నిహితంగా పనిచేసే భాగ్యం లభించింది. ఆ తర్వాత మూడవ శాసనసభ (1967 -72), తిరిగి ఆయిదవ శాసనసభ (1978-82)లో వారు సిపిఐ (యం) నాయకులుగా, నేను సిపిఐకి నాయకునిగా ప్రక్కప్రక్కనే కూర్చుని పనిచేసే మధురస్మృతులు నా విలువైనా జ్ఞాపకాలు. కాచివడబోసిన వారి సేవాతత్పరత, రాజనీతిజ్ఞత నన్ను నేనుగా తీర్చిదిద్దుకునే ప్రక్రియలో ఎంతగానో తోడ్పడింది.

ఈనాటి రాజకీయాలు, రాజకీయ నాయకుల ప్రవర్తనల గురించి రాయడం ఇక్కడ అసందర్భం. అయినా రాజర్షిలాంటి సుందరయ్యగారి జీవిత విశేషాలను స్మరించుకోవడం వారు నెలకొల్పిన ఆదర్శాలను మననం చేసుకోవడం అత్యంతావశ్యకం.

